

Antoni Lendzion (1888–1940)

Urodził się 10 lipca 1888 r. w Samplawie w powiecie lubawskim, nieopodal Ławy. Wcześniej osierocony, wychowywany przez stryja – Franciszka Lendziona. Zamieszkał w Toruniu, gdzie zdobył zawód krawca. Od stryja przejął ideę działalności patriotycznej, w warunkach zaboru pruskiego przejawiającej się tworzeniem niezależnego polskiego ruchu zawodowego.

Od 1908 r. mieszkał w Gdańsku, gdzie otworzył warsztat krawiecki. Już trzy lata później był prezesem sekcji krawieckiej Zjednoczenia Zawodowego Polskiego (ZZP), stowarzyszenia powołanego w 1906 r. między innymi przez Józefa Czyżewskiego. W 1913 r. zawarł związek małżeński z Bertą Wikland, z którą miał dwóch synów i córkę.

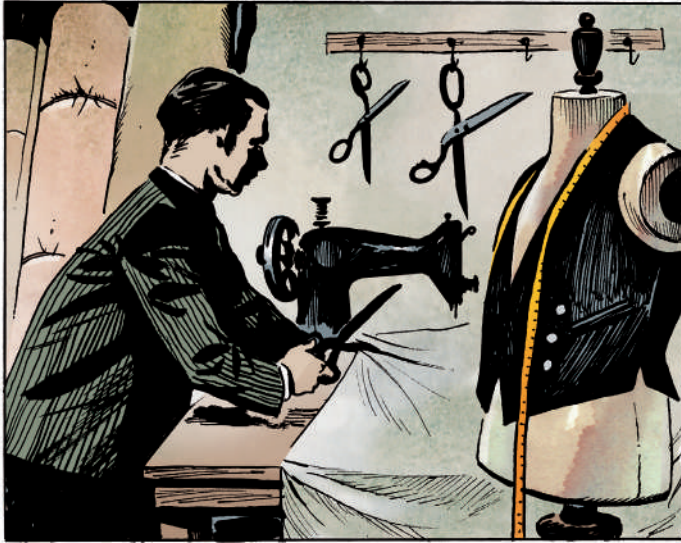
W okresie I wojny światowej został wcielony do armii niemieckiej, w której szeregach pozostawał do 15 stycznia 1919 r. Był członkiem kierownictwa Rady Żołnierzy Polaków w Gdańsku. Po utworzeniu Wolnego Miasta Gdańska (WMG) rozwinął swą działalność społeczno-polityczną. Udzielał się między innymi w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” i Towarzystwie Śpiewaczym „Lutnia”.

W 1921 r. został jednym z założycieli głównej organizacji polonijnej w WMG – Gminy Polskiej, której w latach 1928–1937 był wiceprezesem. Pozostawał aktywny w ZZP – w latach 1925–1932 był redaktorem naczelnym „Związkowca”, organu prasowego sekcji.

Był posłem do parlamentu WMG (Volkstag) III, IV i VI kadencji. Na jego forum aktywnie bronił interesów polskiej ludności WMG – protestował wraz z posłem Bronisławem Budzyńskim przeciwko przenoszeniu polskich dzieci ze szkół Polskiej Macierzy Szkolnej do szkół niemieckich. Starał się przewyciężyć podziały wśród gdańskiej Polonii, które były echem sporów politycznych w II RP. W 1928 r. ogłoszono memoriał *Tragiczna przyszłość Polonii gdańskiej*, którego Lendzion był współautorem. Gmina Polska musiała konkurować z powstałym w 1933 r. Związkiem Polaków w WMG, który miał poparcie Komisarjatu Generalnego RP w Gdańsku. Dopiero w 1937 r. obie organizacje scaliły się w Gminę Polską Związek Polaków w WMG. Lendzion został wiceprezesem Zarządu Głównego i na tym stanowisku pozostał do wybuchu II wojny światowej.

W obliczu narastającego zagrożenia wojną zaproponowano mu wyjazd do Polski w celu uniknięcia niemieckich represji, na który się nie zgodził, pozostając w Gdańsku. 1 września 1939 r. został aresztowany przez Niemców i wraz z dwoma synami (Maksymilianem i Leonem; obaj przeżyli wojnę) przewieziono go do Victoriaschule – przejściowego obozu dla jeńców cywilnych, zorganizowanego przez Niemców 1 września 1939 r., do którego trafiali polscy mieszkańcy Gdańska znani z działalności społeczno-politycznej. 2 września Lendzion znalazł się w obozie Stutthof. Tam po pewnym czasie trafił do grupy przedstawicieli Polonii gdańskiej. 22 marca 1940 r. stracono go podczas masowej egzekucji, wraz z 62 polskimi działaczami. W 1947 r. jego szczątki ekshumowano i przeniesiono na Cmentarz Ofiar Terroru Hitlerowskiego na gdańskiej Zaspie.

ANTONI LENDZION PO PRZYBYCIU DO GDAŃSKA W 1908 R. ZAŁOŻYŁ SWÓJ WŁASNY ZAKŁAD KRAWIECKI. ZAWODU WYUCZYŁ SIĘ PO ŚMIERCI SWOJEGO OJCA U WUJKI W TORUNIU.

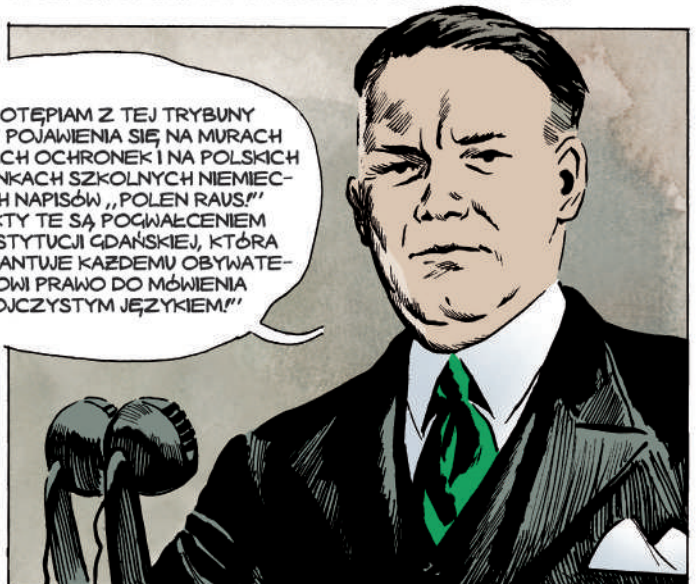
ANTONI LENDZION WSPÓŁTWORZYŁ LICZNE POLSKIE ORGANIZACJE NA TERENIE WMG. JEDNĄ Z NICH BYŁ CHÓR MĘSKI „MONIUSZKO”, DO KTÓREGO NALEŻAŁ TAKŻE JEGO SYN.

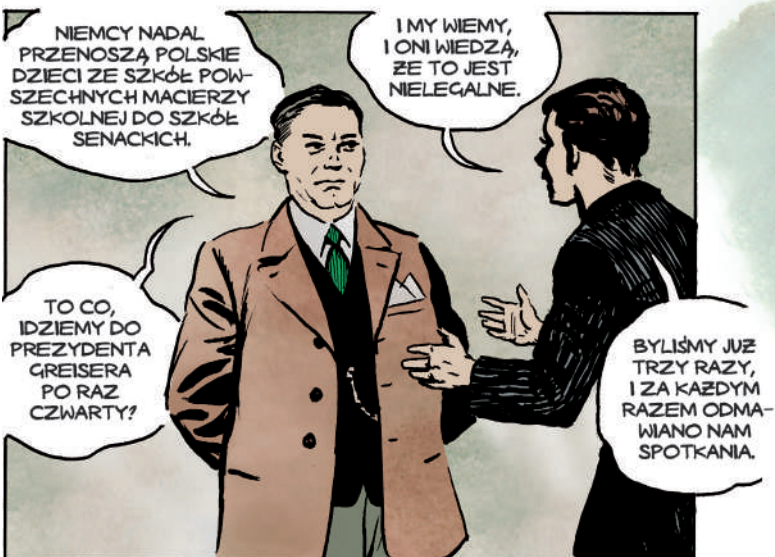
ANTONI LENDZION BYŁ WSPÓŁZAŁOZYCIELEM GMINY POLSKIEJ, A W LATACH 1928-1937 PEŁNIŁ FUNKCJĘ JEJ WICEPREZESA. GMINA POLSKA STAWIAŁA SOBIE ZA CEL OBRONĘ PRAW POLITYCZNYCH, KULTURALNYCH I SPOŁECZNYCH POLAKÓW MIESZKAJĄCYCH NA TERENIE WMG.

ANTONI LENDZION BYŁ POSEŁEM DO VOLKSTAGU WMG, III, IV I VI KADENCJI. BRONIŁ TAM INTERESÓW POLSKIEJ LUDNOŚCI.

ANTONI LENDZION WRAZ Z BRONISŁAWEM BUDZYŃSKIM PODEJMOWALI PRÓBY SPOTKANIA SIĘ Z PREZYDENTEM SENATU WMG W SPRAWIE PRZENOSZENIA POLSKICH DZIECI DO SZKÓŁ SENACKICH.

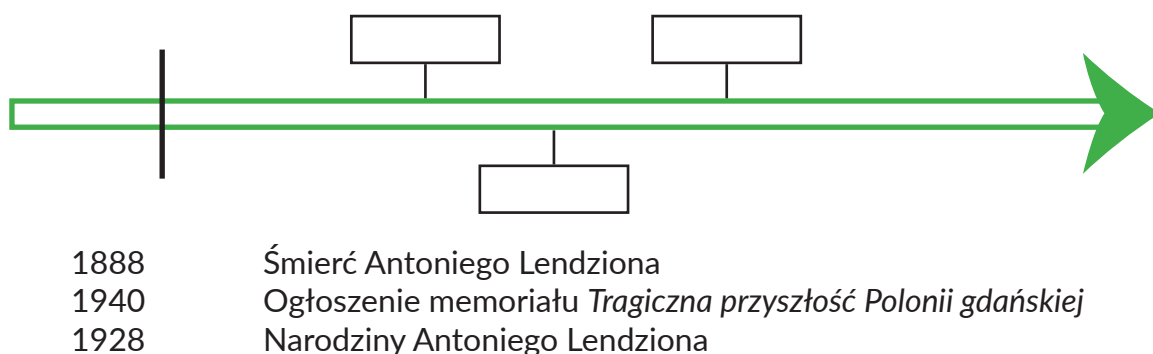
Antoni Lendzion – zadania

1. Korzystając z powyższego biogramu, rozstrzygnij, czy podane zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Wybrane sylaby utworzą hasło. Wyjaśnij znaczenie hasła.

	Prawda (P)	Fałsz (F)
Antoni Lendzion był z zawodu rzeźnikiem.	WOL	POL
Po I wojnie światowej zamieszkał w Gdyni.	NE	SKA
Był wiceprezesem Gminy Polskiej.	MA	MIA
Był posłem do Volkstagu Wolnego Miasta Gdańska.	CIERZ	STO
Był redaktorem naczelnym „Robotnika”.	GDA	SZKOL
Został zamordowany w 1944 r.	ŃSK	NA

Hasło:

2. Na osi czasu zaznacz daty związane z życiem i działalnością Antoniego Lendziona. Następnie połącz rok z wydarzeniem.

3. Oblicz, ile lat minęło od:

Założenia Gminy Polskiej w WMG (1921)

Gminy Polskiej Związku Polaków (1937)

4. Rozwiąż szyfr, aby dowiedzieć się, w jakim stowarzyszeniu Antoni Lendzion był prezesem sekcji krawieckiej.

A1	E3	D6	F1	C4	D1	B5	A6	F5	B2

	1	2	3	4	5	6
A	ZJE	GDY	PO	GE	LU	WE
B	LO	SKIE	NIE	SO	DO	KÓŁ
C	TNIA	WIEC	TO	ZA	KRA	RUŃ
D	WO	NIA	GMI	NA	DA	CZE
E	POL	SKA	DNO	VOLK	WAR	SZA
F	NIE	NIA	WA	POL	HEL	STAG

5. Połącz nazwy polskich organizacji działających na terenie WMG z krótkim opisem ich działalności.

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”
mieszkających w WMG

organizacja zrzeszająca Polaków

KS Gedania

polska organizacja oświatowa w WMG

Macierz Szkolna

wielosekcyjny klub sportowy

Gmina Polska Związek Polaków

najstarsze polskie towarzystwo gimnastyczne